

BOLALARDA HAZM QILISH FIZIOLOGIYASI

Xodjaeva Nafisa Abaevna

Buxoro davlat tibbiyot instituti, 1-Pediatriya kafedrası assistenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10315295>

Annotatsiya: Yosh bolalarda (ayniqsa, yangi tug'ilgan chaqaloqlarda) oshqozon-ichak traktining barcha qismlari uchun umumiy bo'lgan bir qator morfologik belgilar mavjud: 1) ingichka, nozik, quruq, oson shikastlanadigan shilliq qavat; 2) asosan bo'shashgan tolalardan iborat bo'lgan ko'p qon tomir submukozal qatlam; 3) kam rivojlangan elastik va mushak to'qimalari. 4) fermentlar miqdori kam bo'lgan oz miqdorda ovqat hazm qilish shiralarini ajratuvchi bez to'qimalarining past sekretor funksiyasi. Bu xususiyatlar, agar ikkinchisi bolaning yoshiga mos kelmasa, ovqat hazm qilishni qiyinlashtiradi, oshqozon-ichak traktining to'siq funksiyasini kamaytiradi va tez-tez kasalliklarga olib keladi, har qanday patologik ta'sirga butun tizimli reaksiya uchun old shartlarni yaratadi va juda ehtiyotkor bo'lishni talab qiladi.

Kalit so'zlar: Ovqat hazmi, organlar, morfofiziologik xususiyatlar, oshqozon, jarayon, mikroflora.

Kichkina bolalarda (ayniqsa, yangi tug'ilgan chaqaloqlarda) oshqozon-ichak traktining barcha qismlari uchun umumiy bo'lgan bir qator morfologik belgilar mavjud: 1) yupqa, yumshoq, quruq, oson shikastlanadigan shilliq qavat; 2) asosan bo'shashgan toladan iborat bo'lgan ko'p qon tomir submukozal qatlam; 3) elastik va mushak to'qimalari kam rivojlangan; 4) fermentlar miqdori kam bo'lgan oz miqdorda ovqat hazm qilish shiralarini ajratuvchi bez to'qimalarining past sekretor funksiyasi.

Bolalarda ovqat hazm qilish tizimining morfofiziologik xususiyatlari, ayniqsa go'daklik davrida namoyon bo'ladi. Bu yosh guruhida bizning ovqat hazm qilish tizimimiz birinchi navbatda ona sutini assimilyatsiya qilish uchun moslangan, bu fermentlarni hazm qilish uchun eng kam miqdorda oziq-ovqat talab qiladi (laktotrofik oziqlanish). Va bola aniq aniqlangan so'rish-yutish refleksi bilan tug'iladi. So'rish harakati yangi tug'ilgan chaqaloq va yosh bolaning og'iz bo'shlig'ining anatomik xususiyatlarini ko'rsatadi. Ona suti og'iz bo'shlig'ining siyrak bo'shlig'iga kiradi. Sut Ovqat hazm qilish jarayoni og'iz bo'shlig'i va oshqozonda boshlanadi, oshqozon osti bezi shirasi ta'sirida ingichka ichakda davom etadi va o't o'n ikki barmoqli ichakka, shuningdek, ichak shirasiga ajraladi. Ichakning sekretor apparati odatda shakllanadi. Shu bilan birga, enterotsitlar tomonidan chiqariladigan eng ko'p ichak shirasi ham kattalardagi kabi ko'rsatkichlar bilan aniqlanadi (enterokinaz, ishqoriy fosfataza, erepsin, lipaza, amilaza, maltaza va nukleaza), lekin ularning faolligi past.

Usullari. Bolalarda oshqozonning xususiyatlari

Go'daklik davrida oshqozon gorizontal holatda joylashgan. Bolaning yura boshlagan davrida bolaning o'sishi va rivojlanishi bilan qorin bo'shlig'i asta-sekin vertikal holatni oladi va 7-10 yoshga kelib, u kattalardagi kabi joylashadi. Oshqozonning sig'imi asta-sekin o'sib boradi: tug'ilishda - 7 ml, 10 kunlik - 80 ml, yiliga - 250 ml, 3 yoshda - 400-500 ml, 10 yoshda - 1500 ml.

Hayotning birinchi yilidagi bolalar uchun bir martalik ovqatlanish hajmi N.F.Filatov formulasi yordamida hisoblanishi mumkin: $V = 30 \text{ ml} + 30 \times n$, de n - oylardagi yosh. Bolalardagi oshqozonning o'ziga xos xususiyati tasviriy mintaqaning yaxshi rivojlanishi fonida uning fundus va yurak sfinkterining zaif rivojlanishi hisoblanadi.

Bu, ayniqsa, og'iz orqali qabul qilinganda, bolada tez-tez regürjitatsiyaga yordam beradi.

Natijalar va muhokama. Oshqozon shilliq qavati nisbatan qalin. Oshqozon bezlarining yomon rivojlanishi mavjud. Oshqozon shilliq qavati bezlarining faolligi bolalik davrida katta yoshdagidek 25 marta ortadi. Bu xususiyatlar tufayli hayotning birinchi yilidagi bolalarda chiqarish tizimi etarli darajada rivojlanmagan. Bolalarda me'da shirasining tarkibi kattalarnikiga o'xshaydi, ammo uning kislotali va fermentativ faolligi me'da shirasining faoligidan sezilarli darajada past bo'ladi Niya Bariyer past.

Mikroflora. Intrauterin rivojlanish jarayonida steril mikroorganizmlarning xomilalik ichaklari birinchi navbatda onaning tug'ilish kanali orqali, keyin og'iz orqali, bolalar atrofdagi narsalar bilan aloqa qilganda paydo bo'ladi. Oshqozon va o'n ikki barmoqli ichakda yomon bakterial flora mavjud. Ingichka va ayniqsa katta ichaklarda u yanada xilma-xil bo'ladi, mikroblar soni ko'payadi; Mikrob florasi asosan bolaning ovqatlanadigan oziqlantirish turiga bog'liq. Emizishda asosiy flora *B. Bifidum* bo'lib, uning o'sishiga yordam beradi (ona sutidagi beta-laktoza). Ratsionga qo'shimcha qo'shimcha ovqatlar kiritilganda yoki bolani sigir suti bilan oziqlantirishga o'tkazilganda, ichaklarda Ramonegativ ustunlik qiladi. Ichaklarda opportunistik mikroorganizm bo'lgan ichak tayoqchasi ustunlik qiladi. Shu munosabat bilan dispepsiya ko'proq shishadan oziqlangan bolalarda kuzatiladi. Zamonaviy tushunchalarga ko'ra, normal ichak florasi uchta asosiy funktsiyani bajaradi: 1) immunologik to'siq yaratish; 2) oziq-ovqat qoldiqlari va ovqat hazm qilish fermentlarini yakuniy hazm qilish; 3) vitaminlar va fermentlarning sintezi.

Ichak mikroflorasining normal tarkibi (eubioz) infeksiya, noto'g'ri ovqatlanish va antibakterial preparatlarni irratsional ishlatish bilan osongina buziladi. Dori-darmonlar va ichak disbiyoz holatiga olib keladigan boshqa preparatlar ham sabab bo'lishi mumkin.

Xulosa. Odamning ovqat hazm qilish tizimi organizmni energiya, ozuqa moddalari va ularning monomerlarga bo'linishini ta'minlaydi, ularning yordami bilan ular qon va limfaga so'riladi, shuningdek, hazm bo'lmaydigan va hazm bo'lmaydigan oziq-ovqat tarkibiy qismlarini chiqarib yuboradi.

References:

1. Matniyozova Z.T. Bolalarda o'tkir ichak infeksiyalari. Suv-elektrolitlar balantisini tuzatish va tiklashning zamonaviy prinsiplari. Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali: jild. 2 No. 11 (2022):
2. Matniyozova Z.T. Bolalarda o'tkir ichak infeksiyalari. Suv-elektrolitlar balantisini tuzatish va tiklashning zamonaviy prinsiplari. Ta'lim va taraqqiyot tahliliy jurnali.
3. Matniyozova Z.T. "Bolalar va o'smirlarda semizlik sabablari" Innovatsion tadqiqotlar muhandislik fanlari jurnali (JISES) Jil: 01-son: 05 | 2022 <http://innosci.org/> ISSN: 2751-7578 8 | Sahifa
4. Matniyazova Z.T. Xodjaeva N.A. Immunologik biomarkerlarning ahamiyati B
5. Bolalarda nafas olish allergiyasining ta'riflari - Amaliy va tibbiyot fanlari ilmiy jurnali 129-132.
6. Ochilova D.N. va boshqalar. "Allergik kasalliklarning klinik, immunologik va tibbiy-ijtimoiy jihatlarini".
7. bolalar kasalliklari." Ruminiya Hujayra Biologiyasi Jamiyati yilnomalari (2021): 6736-6740.

8. Achilova D. N. "Bolalarda allergik reaksiyalar kursining o'ziga xos xususiyatlari". Olimlar tarmog'i:
9. Xalqaro ilmiy tadqiqotlar jurnali 2.09 (2021): 10-17.
10. Ochilova Donoxon Nutfilloevna. "Bolalarda allergiya: tarqalishi, sabablari, xavf." zamonaviy fan, talim va ishlab chikarish muammolarining Echimlari innovations 2 (2022): 5-7.
11. Achilova Donoxon Nutfillaevna. "allergik fonga ega bolgan" Bolalarning klinikasi-immunolog holatini baholash xizmatlari." Barkarorlik va etakci tadbikotlar onlayn ilmiy jurnali 2.12 (2022): 429-434.

